

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

6 березня 2025 р.

Львів

№ 63/14-р/к

Справа № 63/1-03-29-2025

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

У справі № 63/1-03-29-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала дії Великомоствівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом), які полягають у прийнятті рішення від 30.05.2012 № 283 «Про встановлення режиму роботи закладам торгівлі та ресторанного господарства, розташованих на території Великомоствівської міської ради», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом дев'ятим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів.

Зобов'язано Великомоствівську міську раду (ідентифікаційний код юридичної особи 04056316) скасувати рішення від 30.05.2012 № 283 «Про встановлення режиму роботи закладам торгівлі та ресторанного господарства, розташованих на території Великомоствівської міської ради».

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи № 63/1-03-29-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання з попередніми висновками Першого відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення

Антимонопольного комітету України від 19.02.2025 № 63-03/78-П (далі - Подання),

ВСТАНОВИЛА:

§ 1 ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відповідно до розпорядження адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 06.02.2025 № 63/29-рп/к розпочато розгляд справи № 63/1-03-29-2025 за виявленими ознаками порушення Великомоствівською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене абзацом дев'ятим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені Законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання та реалізації товарів.
- (2) Листом Відділення від 06.02.2025 № 63-02/1087е надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 06.02.2025 № 63/29-рп/к, які отримані Великомоствівською міською радою 11.02.2025 згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601109848950.
- (3) Листом Відділення від 19.02.2025 № 63-02/1481е надіслано Подання та одночасно повідомлено про засідання адміністративної колегії Відділення (які відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0601114816799 отримані Великомоствівською міською радою 21.02.2025).
- (4) На офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України 27.02.2025 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у справі № 63/1-03-29-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

§ 2 ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідачем у справі № 63/1-03-29-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції є Великомоствівська міська рада Львівської області (далі – Великомоствівська міська рада), що згідно з відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:
 - а) є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування;
(інформація з обмеженим доступом)
- (6) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 року № 718-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій

територіальних громад Львівської області» місто Великі Мости є адміністративним центром Великомоствівської міської територіальної громади.

- (7) Згідно з частиною четвертою статті 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» юридична особа - сільська, селищна, міська рада, розміщена в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади, є правонаступником прав та обов'язків всіх юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою.
- (8) Відповідно до статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які передбачають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (9) Статтею 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (10) В територіальних межах Великомоствівської міської територіальної громади повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Великомоствівською міською радою.

§ 3 НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Відповідно до частини першої статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (12) Частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (13) Статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад в галузі

житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку.

- (14) До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать, зокрема, такі повноваження:
- а) власні (самоврядні) - встановлення зручного для населення режиму роботи підприємств комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад (підпункт 9 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»);
 - б) делеговані - встановлення за погодженням з власниками зручного режиму роботи розташованих на відповідній території підприємств, установ та організацій сфери обслуговування незалежно від форм власності (підпункт 4 пункту «б» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).
- (15) Пунктом 13 Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833 (із змінами), зокрема, передбачено, що:
- а) режим роботи торговельного об'єкта та закладу ресторанного господарства, що належать до комунальної власності, встановлюється органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства;
 - б) для закладу ресторанного господарства, який обслуговує споживачів на підприємствах, в установах та організаціях, режим роботи встановлюється суб'єктом господарювання за домовленістю з їх адміністрацією.
- (16) Пунктом 19 Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі, затверджених наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.07.1996 за № 372/1397 (із змінами), передбачено, що режим роботи об'єктів дрібнороздрібної торговельної мережі встановлюється суб'єктом господарювання самостійно, а у випадках, передбачених законодавством, за погодженням з органами місцевого самоврядування.
- (17) Особливості продажу окремих груп продовольчих та непродовольчих товарів, здійснення різних видів торгівлі, роботи закладів ресторанного господарства визначені: Правилами роздрібної торгівлі непродовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства економіки України від 19.04.2007 № 104 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.11.2007 за № 1257/14524, Правилами роздрібної торгівлі продовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 11.07.2002 № 185 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі продовольчими товарами», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.07.2003 за № 628/7949, Правилами роздрібної торгівлі продовольчими товарами, затвердженими наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002 № 219 «Про затвердження Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.08.2002 за №680/6968.

- (18) Відповідно до частини 7 статті 32 Закону України «Про систему громадського здоров'я» органи місцевого самоврядування затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (зокрема, курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних, заповідних) встановлюють заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також визначають порядок проведення заходів з використанням вибухових речовин та/або піротехнічних виробів.
- (19) Згідно з частиною 2 статті 32 Закону України «Про систему громадського здоров'я» шум на захищених об'єктах під час здійснення будь-яких видів діяльності не повинен перевищувати рівні, встановлені державними медико-санітарними нормативами для відповідного часу доби.
- (20) Частиною третьою статті 32 Закону України «Про систему громадського здоров'я» встановлено, що на захищених об'єктах із 22 години до 8 години забороняються гучний спів і гучні вигуки, користування звуковідтворювального апаратури та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів.
- (21) Разом з тим, необхідно зазначити, що передбачені статтею 32 Закону України «Про систему громадського здоров'я» вимоги щодо додержання тиші та обмеження певних видів діяльності, що супроводжуються шумом не поширюються, зокрема, на випадки:
- a) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;
 - b) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність житлових і нежитлових громадських будівель, за умови вжиття вичерпних заходів для максимального обмеження проникнення шуму до прилеглих приміщень, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди.
- (22) При цьому, чинним законодавством України не надано повноваження виконавчим органам відповідних рад щодо встановлення режиму роботи підприємств, установ, організацій, які не належать до комунальної власності, без погодження такого режиму із власником, як і скасування такого.
- (23) Наведена правова позиція підтверджена постановою Верховного Суду від 27.05.2021 у справі № 691/1305/16-а.
- (24) Аналогічна позиція також розміщена на офіційному веб-сайті Державної регуляторної служби України (<https://www.drs.gov.ua/press-room/vymogy-oms-shhodo-pogodzhennya-rezhymu-roboty-kafe-ta-magazyniv-bezpidstavni/>), згідно з якою:
- a) механізм надання такої адміністративної послуги як погодження режиму роботи є надуманим та не регламентованим законодавчо, а прийняття його актів, які його запроваджують, не відповідає чинному законодавству України;

- b) підприємці мають право самостійно встановлювати режим роботи й не зобов'язані погоджувати його з жодними органами (крім окремих випадків, встановлених законом);
- c) важливим є той факт, органи місцевого самоврядування встановлюють режим роботи «за погодженням з власниками», а не навпаки.

§ 4 ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (25) За результатами проведеного аналізу рішень органів місцевого самоврядування встановлено, що Великомоствівською міською радою прийнято рішення від 30.05.2012 № 283 «Про встановлення режиму роботи закладам торгівлі та ресторанного господарства, розташованих на території Великомоствівської міської ради» (далі – Рішення). На даний час Рішення чинне та зміни до нього не вносились.
- (26) За результатами аналізу Рішення встановлено, що воно містить неправомірні вимоги, які не передбачені чинним законодавством та може мати негативний вплив на конкуренцію, а саме зобов'язує:
 - 1. Встановити режим роботи підприємствам торгівлі та ресторанного господарства, незалежно від форм власності та виду об'єкта, розташованих на території м. Великі Мости, в межах часу з 7.00 год. до 23.00 год.
 - 1.1. У разі проведення весіль або масових бенкетів робота закладу може бути продовжена у закритому приміщенні до 02.00 год.
 - 1.1.1. Для продовження режиму роботи з причини зазначеної у п. 1.1. власник закладу не пізніше 7 (семи) робочих днів зобов'язаний подати повідомлення довільної форми на ім'я міського голови м. Великих Мостів з зазначенням дати і причини; наявність вищезазначеного повідомлення слугує дозволом на роботу закладу до 02.00 год. у закритому приміщенні.
 - 2. Використання феєрверків та іншої піротехніки після 23.00 год. на території ради заборонено.
 - 2.1. При використанні феєрверків та ін. піротехніки на бенкетах – відповідальність за порушення п.2 даного рішення несуть власники підприємств торгівлі та ресторанного господарства, незалежно від форм власності та виду об'єкта.
 - 3. Цілодобовий режим роботи встановлюється (за клопотанням власника) для об'єктів торгівлі, ресторанного господарства, розташованих на території автозаправних станцій, на території об'єктів з цілодобовим режимом роботи (готелі, мотелі), аптек, аптечних кіосків та пунктів розважальних закладів (нічні клуби, дискотеки, які розташовані в нежитлових кварталах або за межами міста (при умові відсутності скарг населення).
 - 4. Суб'єктам підприємницької діяльності всіх форм власності у встановленому порядку привести режим роботи закладів у відповідність до даного рішення.
 - 5. Довести дане рішення Сокальському РВ ГУМВС України у Львівській області і звернутись з клопотанням активізувати роботу щодо вжиття заходів до порушників встановленого режиму роботи згідно чинного законодавства.
 - 6. Керівникам підприємств торгівлі та ресторанного господарства забезпечити присутність служби охорони на об'єктах.

- (27) Таким чином, Рішення встановлює обов'язок для суб'єктів господарювання усіх форм власності, що здійснюють діяльність у закладах торгівлі та ресторанного господарства, що розташовані на території Великомоствівської міської територіальної громади, дотримання встановленого в односторонньому порядку Великомоствівською міською радою режиму роботи без погодження з суб'єктом господарювання.
- (28) Встановлені Великомоствівською міською радою обмеження для суб'єктів господарювання некомунальної форми власності щодо режиму роботи, є безпідставними.
- (29) Під обмеженням конкуренції розуміють, зокрема, поведінку органу місцевого самоврядування, яка обмежує самостійність суб'єктів господарювання.
- (30) Таким чином, Великомоствівською міською радою в Рішенні для суб'єктів господарювання усіх форм власності, які здійснюють діяльність в закладах торгівлі та ресторанного господарства, встановлено режим роботи без погодження його із суб'єктами господарювання, що, в свою чергу обмежує самостійність підприємств некомунальної форми власності щодо реалізації товарів і надання послуг.

§ 5 КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (31) Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (32) Одним із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно до статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» є законність.
- (33) Згідно із частиною третьою статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необгрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством.
- (34) Законом можуть бути встановлені винятки з цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.
- (35) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

- (36) Частина друга статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (37) Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (38) Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (39) Недотримання зазначених принципів призводить до обмеження конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (40) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (41) Згідно з абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (42) Великомоствівська міська рада не зверталась до органів Антимонопольного комітету України з приводу погодження проєктів рішень щодо встановлення режиму роботи закладів торгівлі, ресторанного господарства, побутового

обслуговування та сфери розваг розташованих на території Великомоствівської міської територіальної громади.

- (43) Вчинення антиконкурентних дій органами місцевого самоврядування відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняється.
- (44) Таким чином, дії Великомоствівської міської ради, які полягають у встановленні згідно з Рішенням режиму роботи суб'єктів господарювання некомунальної форми власності, які здійснюють свою діяльність в закладах торгівлі та ресторанного господарства без погодження його із суб'єктами господарювання, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом дев'ятим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені Законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів.

§ 6 ЗАПЕРЕЧЕННЯ

- (45) У справі № 63/1-03-29-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції пояснення (заперечення) не подавались.

Враховуючи вищенаведене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтю 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 за №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, (із змінами), пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-рп, із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Великомоствівської міської ради (інформація з обмеженим доступом), які полягають у прийнятті рішення від 30.05.2012 № 283 «Про встановлення режиму роботи закладам торгівлі та ресторанного господарства, розташованих на території Великомоствівської міської ради», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим абзацом дев'ятим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законами

України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів.

2. Зобов'язати Великомоствівську міську раду (інформація з обмеженим доступом) протягом одного місяця скасувати рішення від 30.05.2012 № 283 «Про встановлення режиму роботи закладам торгівлі та ресторанного господарства, розташованих на території Великомоствівської міської ради».

*Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
Відповідач має право оскаржити рішення до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.*

Голова Колегії,

Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ